

ZANIM ODDASZ KREW

Data publikacji 18.09.2015

Zapoznaj się z poszczególnymi zagadnieniami:

[Co to jest krew?](#)

[Grupy krwi](#)

[Warunki oddawania krwi](#)

[Co musisz wiedzieć](#)

[Przygotowanie do oddania krwi](#)

CO TO JEST KREW?

Krew odgrywa podstawową rolę w funkcjonowaniu organizmu - bez niej życie byłoby niemożliwe. Nieustannie krążąc, dostarcza każdej komórce pożywienia potrzebnego do wytworzenia energii, a także budulca do rozrostu i regeneracji tkanek. Serce pompuje tę życiową ciecz przez skomplikowaną sieć naczyń krwionośnych i żył, dostarczając komórkom tlenu i składników odżywczych oraz usuwając potencjalnie trujące produkty przemiany materii.

Krew to tkanka, jako jedyna występująca w stanie płynnym, gdzie elementy komórkowe (krwinki czerwone, krwinki białe, płytki krwi) zawieszono są w osoczu - tj. w części płynnej krwi. Każdemu rodzajowi komórek przypisane są określone czynności i tak:

krwinki czerwone są nośnikami tlenu do tkanek i narządów,

krwinki białe odpowiadają za procesy obronne organizmu,

płytki krwi odpowiadają za procesy krzepnięcia.

Osocze zawiera kilkadziesiąt rodzajów białek, pełniących różnego rodzaju funkcje m.in. transportowe, odpornościowe, biorące udział w procesie krzepnięcia.

GRUPY KRWI

W zależności od występowania lub braku określonych substancji chemicznych na powierzchni czerwonych krwinek oraz w osoczu krwi u człowieka wyróżniono cztery podstawowe grupy krwi: A, B, AB, O. Taki podział na grupy oparto na reakcji, jaka zachodzi pomiędzy antygenami krwinkowymi, czyli aglutynogenami (antygenami w erytrocytach) a skierowanymi przeciwko nim izoaglutyninami (przeciwciałami w osoczu). We krwi człowieka występują dwa aglutynogeny A i B oraz izoaglutynogeny α i β . U ludzi nie mogą występować aglutynogeny i przeciwko nim skierowane izoaglutynogeny, ponieważ nastąpiłoby wytrącanie krwinek.

Grupy krwi są dziedziczne. Grupa krwi A, B, AB dziedziczą się jak cechy dominujące, a grupa O jak cecha recesywna. Rozmieszczenie grup krwi na świecie nie jest jednakowe. W Polsce jest najwięcej osób z grupą A około 37%, z grupą O około 32%, z grupą B około 20% a z grupą AB tylko około 8%.

W miarę rozwoju nauki o grupach krwi, czyli serologii wykryto wiele dodatkowych antygenów, które warunkują dodatkowe grupy krwi. Bardzo duże znaczenia ma wykryty przez Landsteinerja w 1941 roku antygen Rh. Po raz pierwszy wykryto go u małp makaków Rhesus (stąd jego oznaczenie). U większości ludzi w błonach erytrocytów występuje ten antygen a ich krew oznaczono jako Rh"+". U pozostałych osób nie ma tego czynnika a ich krew oznaczono jako Rh"-".

W przypadku niektórych chorób człowiek może potrzebować podania krwi od zdrowej osoby, zwanej dawcą. Warunkiem jest tutaj zgodność grup krwi dawcy i biorcy. Zabieg ten nosi nazwę transfuzji, czyli przetoczenia krwi.

TWOJA GRUPA KRWI	KREW OD DAWCY (GRUPY KRWI)							
	0 -	0 +	B -	B +	A -	A +	AB -	AB +
AB Rh +	+	+	+	+	+	+	+	+
AB Rh -	+	-	+	-	+	-	+	-
A Rh +	+	+	-	-	+	+	-	-
A Rh -	+	-	-	-	+	-	-	-
B Rh +	+	+	+	+	-	-	-	-
B Rh -	+	-	+	-	-	-	-	-
0 Rh +	+	+	-	-	-	-	-	-
0 Rh -	+	-	-	-	-	-	-	-

„+” - istnieje możliwość otrzymania krwi; „-” - nie ma możliwości otrzymania krwi

Dorosły człowiek posiada od 5 do 6 litrów krwi. Dawca oddaje krew pełną w ilości 450 ml, nie częściej niż 6 razy w roku mężczyźni i 4 razy w roku kobiety, przerwa między oddawaniem nie może być krótsza niż 8 tygodni. Osocze oddawać można w odstępach nie krótszych niż 2 tygodnie, jednak nie więcej niż 15 l rocznie. Natomiast zabieg oddania płytek krwi może być wykonywany nie częściej niż 12 razy w roku.

WARUNKI ODDAWANIA KRWI

MOŻESZ ODDAĆ KREW POD WARUNKIEM, ŻE:

- jesteś w wieku od 18 do 65 lat i ważysz co najmniej 50 kilogramów,
- jeśli w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie miałeś wykonanych badań diagnostycznych i zabiegów

endoskopowych (gastroskopia, panendoskopia, artroskopia, laparoscopia), a także nie wykonano u Ciebie tatuażu, akupunktury, czy też przekłucia uszu i innych części ciała, pod warunkiem, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie byłeś leczony krwią i jej składnikami, osoby, które były w Tajlandii oraz Afryce Środkowej i Zachodniej mogą oddać krew po 12 miesiącach od powrotu, o ile nie zauważyły objawów chorobowych, po 6 miesiącach po zabiegach chirurgicznych, 4 tygodnie od czasu wyzdrowienia z choroby zakaźnej, 2 tygodnie od czasu przebycia grypy, zakażenia grypopochodnego, infekcji z gorączką powyżej 38°C, co najmniej 2 tygodnie po zakończeniu leczenia antybiotykami.

Nie należy oddawać krwi w trakcie miesiączkowania i 3 dni po jego zakończeniu. Nie wolno również oddawać krwi po porodzie - przez tyle miesięcy, ile trwała ciąża i okres laktacji (po poronieniu natomiast krew można przetoczyć po 6 tygodniach).

NIE MOGĄ ODDAĆ KRWI:

osoby które przebyły lub są chore na żółtaczkę zakaźną, uzależnieni od alkoholu i narkotyków, nosiciele wirusa HIV i chorzy na AIDS, ludzie chorzy na cukrzycę, łuszczycę, choroby weneryczne, gruźlicę, padaczkę, choroby nowotworowe i układu krążenia (wady serca, zawał mięśnia sercowego, choroba wieńcowa), chorzy na chorobę Creutzfeldta-Jakoba (CJD), osoby leczone hormonem wzrostu, osoby, które chorowały na choroby tropikalne; chorzy na malarię lub osoby, które przyjmowały leki przeciwmalaryczne, osoby po resekcji żołądka, po usunięciu tarczycy lub nerki, chorzy z miażdżycą, po udarach mózgowych i osoby z rozległymi żylakami, osoby po przeszczepie rogówki, opony twardej lub komórek ośrodkowego układu nerwowego, przebywający w okresie 01.01.1980 r. do 31.12.1996 r. łącznie przez 6 miesięcy lub dłużej w Wielkiej Brytanii, Francji, Irlandii.

PAMIĘTAJ:

każda osoba która chce oddać krew jest zobowiązana do wypełnienia kwestionariusza, w którym należy sumiennie odpowiedzieć na szereg pytań. Nie wolno bagatelizować żadnego z pytań np. dot. przyjmowania leków obniżających ciśnienie krwi, czy uspokajających.

MUSISZ WIEDZIEĆ:

sprzęt do poboru krwi jest jednorazowy, warunki sterylne, każdy dawca jest badany laboratoryjnie przed pobraniem, aby ustalić czy odpowiada wymaganiom zwrotnym, krew każdego dawcy jest także badana na obecność zarazków chorób wenerycznych, AIDS czy żółtaczki zakaźnej, o przydatność krwi dawcy decyduje wynik badania i testy - profesjonalne zasoby techniczne pozwalają na szczegółową kontrolę dawcy.

KROK PO KROKU:

lekkostrawny posiłek w domu, oddawanie krwi jest bezbolesne,

rejestracja dawcy w RCKiK (wypełnienie kwestionariusza),
wstępne badanie (morfologia, ciśnienie),
badanie lekarskie (wywiad, kwalifikacja do oddania krwi),
pobór krwi (ok. 10 min.),
krótka regeneracja sił,
odbiór posiłku regeneracyjnego wartości 4500 kcal (8 czekolad, wafelek, sok).

Na prośbę dawcy, wystawiane jest zaświadczenie o oddaniu krwi usprawiedliwiające nieobecność w miejscu pracy w myśl § 12 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 maja 1996r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy (Dz.U. z 1996r. Nr 60, poz. 281 ze zm.). W odniesieniu do funkcjonariuszy obowiązuje § 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 02 września 2002r. w sprawie szczegółowych praw i obowiązków oraz przebiegu służby policjantów (Dz.U. z 2002r. Nr 151, poz. 1261).

Autor: Monika Mięczyńska
Publikacja: Piotr Pawlaczyk